

Social- og
Ældreministeriet

2021

Velfærdspolitisk Analyse

Tendenser i kommunernes brug af botilbud i andre kommuner

Formålet med denne analyse er at belyse tendenser i kommunernes brug af botilbud uden for kommunegrænsen. Analysen er en opfølgning på Velfærdspolitisk Analyse "Kommunernes brug af botilbud i andre kommuner" fra september 2020.

Analysen er baseret på data fra Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt med 16 kommuner om at koble oplysninger om sociale indsatser med oplysninger om udgifter til indsatsen på individniveau. De 16 kommuner er spredt ud over landet, men omfatter ikke de største kommuner. Da analysen er baseret på 16 kommuner, er den ikke nødvendigvis repræsentativ for landet som helhed.

Analysens hovedkonklusioner er:

- *Blandt de 16 kommuner i analysen er det samlet 46 pct. af borgerne i botilbud, der er bosat uden for betalingskommunen 1. januar 2019. De 54 pct., der er bosat i kommunen, kan både have ophold på kommunens egne tilbud eller et privat eller regionalt tilbud, der ligger i kommunen.*
- *Andelen bosat uden for kommunen er højest for borgere med ophold i længerevarende botilbud (§ 108) og midlertidige botilbud (§ 107), hvor hhv. 68 pct. og 61 pct. er bosat uden for betalingskommunen. For borgere i botilbudslignende tilbud er det 32 pct., der er bosat uden for betalingskommunen. Dette mønster er det samme som i den tidligere analyse baseret på registerdata fra 57 kommuner.*
- *I analysen opgøres de individuelle enhedsudgifter, der udtrykker hvad indsatsen koster for en person med ophold på botilbuddet i et år. For alle tre typer af botilbud er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift størst for borgere bosat uden for betalingskommunen.*
- *Forskellen mellem udgifter til borgere hhv. i og uden for kommunen er mindst for de længerevarende botilbud og størst for de botilbudslignende tilbud. For de botilbudslignende tilbud er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift 810.000 kr. pr. år for borgere bosat uden for kommunen og 520.000 kr. pr. år for borgere bosat i kommunen.*
- *Der er en tendens til, at borgere i botilbudslignende tilbud primært har ophold på kommunens egne tilbud (64 pct. af borgerne) eller sekundært en anden kommunes tilbud (27 pct.).*
- *Blandt de midlertidige botilbud er der en overvægt af borgere med ophold på private tilbud (57 pct.) og en relativt set mindre brug af egne tilbud (25 pct.). De resterende borgere med midlertidige ophold bor enten på et midlertidigt botilbud drevet af en anden kommune (9 pct.) eller på et regionalt tilbud (10 pct.).*

- *For de længerevarende botilbud er der en mere ligelig brug af hhv. egne, andre kommunale, regionale og private tilbud. For de længerevarende botilbud har 22 pct. ophold på kommunens eget tilbud, 31 pct. på en anden kommunes tilbud, 20 pct. på et privat tilbud og 26 pct. på et regionalt tilbud.*
- *Samlet set har ca. 85 pct. af borgerne på botilbud bosat uden for kommunen én eller flere af de udvalgte diagnoser, der indgår i analysen. Det tilsvarende tal for borgere med bopæl i kommunen er 80 pct. Diagnoserne omfatter bl.a. ADHD, autisme, udviklingshæmning, erhvervet hjerneskade og udvalgte psykiatriske diagnoser.*
- *Der er en betydelig forskel i den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift mellem personer bosat i kommunen og uden for kommunen inden for den samme diagnosegruppe. Den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er størst for personer bosat uden for kommunegrænsen for samtlige diagnosegrupper i analysen. Eksempelvis er udgiften 1.030.000 kr. pr. år for borgere med ADHD bosat uden for kommunen, mens den er 650.000 kr. pr. år for borgere med ADHD bosat i kommunen.*
- *Der er en sammenhæng mellem den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift og antallet af diagnosegrupper. Jo flere diagnosegrupper borgeren optræder i, jo højere er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift til botilbuddet. Dette ser man både blandt borgere bosat uden for og i kommunen. Resultaterne indikerer, at der er en sammenhæng mellem kompleksiteten af borgernes problematikker, og hvor udgiftstung indsatsen til borgeren er.*
- *Forskellene i de individuelle enhedsudgifter mellem borgerne bosat i og uden for kommunen er i forlængelse heraf formentligt bl.a. et udtryk for, at borgerne bosat uden for kommunen gennemsnitligt set har et større eller mere kompliceret støttebehov, der gør det nødvendigt at modtage et mere udgiftstungt tilbud, der ikke nødvendigvis er beliggende i kommunen selv. Det er i denne analyse ikke muligt at opgøre disse målgruppeforskelle fuldt ud, da de vedrører forhold, der ikke findes dækkende data om, herunder forhold vedrørende borgerens funktionsevne, behov for støtte og pleje, døgndækning mv.*

Indledning

I denne analyse undersøges kommunernes brug af botilbud i andre kommuner. Formålet er at kortlægge tendenser i, hvilke borgere der modtager et botilbud hhv. i og uden for kommunegrænsen.

Analysen er en opfølgning på Velfærdspolitisk Analyse nr. 26 "Kommunernes brug af botilbud i andre kommuner" (september 2020). I den tidligere analyse blev omfanget af kommunernes brug af botilbud i andre kommuner undersøgt på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. Denne analyse ser nærmere på, hvad der karakteriserer borgere i botilbud hhv. i og uden for kommunen. Begge analyser indgår som en del af Evalueringen af det specialiserede socialområde aftalt på Finansloven for 2020.

Analysen er baseret på unikke data fra Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt med 16 kommuner om at koble oplysninger om sociale indsatser med oplysninger om udgifter til indsatsen på individniveau. I projektet har man koblet data om borgernes sociale indsats med oplysninger om bl.a. kommunens udgifter til opholdet og botilbuddets virksomhedsform. Oplysningerne er indhentet på individniveau fra kommunerne.

På baggrund af disse data er det muligt at belyse en række forhold ang. kommunernes brug af botilbud. Der vil i analysen særligt være fokus på at undersøge den udgiftsmæssige tyngde og variationer i, hvilke borgere der modtager forskellige typer af botilbud i og uden for kommunen.

Botilbud omfatter i analysen midlertidige og længerevarende ophold efter servicelovens §§ 107-108 samt socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Boks 1 uddyber Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt med de 16 kommuner.

Boks 1

Social- og Ældreministeriets samarbejde med kommuner om kobling af udgifts- og aktivitetsdata

Mange kommuner efterspørger bedre styringsmuligheder på det specialiserede voksenområde. Grundlaget for bedre styring er systematisk viden om målgrupper, indsatser, omkostninger og resultater. I dag er det imidlertid alene aktivitetsdata om sociale indsatser, som kommunerne indberetter på individniveau til Danmarks Statistik, mens udgiftstal indberettes til Danmarks Statistik på kommuneniveau i regi af de kommunale regnskaber.

Social- og Ældreministeriet har derfor igangsat et projekt, der har til formål at styrke de statslige og kommunale analyse- og styringsmuligheder ved at tilvejebringe et datagrundlag om sammenlignelige enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde i udvalgte kommuner på baggrund af individbaseret data om aktiviteter og udgifter.

I alt 16 kommuner deltager i projektet i 2019: Ballerup, Brønderslev, Favrskov, Fredensborg, Hjørring, Holstebro, Horsens, Høje-Taastrup, Helsingør, Randers, Ringkøbing-Skjern, Rudersdal, Skanderborg, Slagelse, Vesthimmerlands og Vordingborg kommuner.

Projektet indebærer, at de deltagende kommuner indberetter individhenførbare udgiftsoplysninger. Ud over udgiftsoplysninger indhentes der oplysninger om bl.a. virksomhedsformen (driftsherreforhold) for botilbudet. Kommunerne har indberettet oplysninger for de borgere som kommunen er betalingskommune for. Projektet omfatter en række forskellige indsatser. I denne analyse er fokus på midlertidige og længerevarende botilbud efter §§ 107-108 i serviceloven og socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Borgerne er i projektet opgjort af betalingskommunen, altså den kommune der afholder udgifterne for borgernes ophold.

Det skal understreges, at analysen er baseret på oplysninger fra 16 kommuner og dermed ikke nødvendigvis repræsentativ for landet som helhed. Datagrundlaget og forbehold ved analysens metode er uddybet i boks 2.

Boks 2

Metode og datagrundlag for analysen, herunder forbehold

I analysen er det lagt til grund, at hvis borgerens bopælskommune 1. januar 2019 er forskellig fra betalingskommunen, så har borgeren ophold i et botilbud uden for betalingskommunen. Opgørelsen laves for borgere, der har ophold i botilbud 1. januar 2019, således at der er overensstemmelse mellem tidspunktet for opgørelse af bopælskommunen og betalingskommunen.

Betalingskommunen er opgjort på baggrund af kommunernes indberetninger i projektet, idet kommunerne har indberettet oplysninger om de borgere, hvor de er betalingskommune. Bopælskommunen er baseret på kommunen fra folkeregisteradressen opgjort 1. januar 2019 fra Danmarks Statistiks befolkningsregister. Manglende eller fejlbehæftet registrering af flytning el. lign. i folkeregistret vil give anledning til usikkerhed i opgørelsen. Hvis borgeren under ophold på botilbud i en anden kommune beholder folkeregisteradresse i sin hjemkommune, vil det ikke kunne opgøres, at borgeren har ophold i botilbud i en anden kommune.

Da analysen er baseret på oplysninger fra 16 kommuner er resultaterne ikke nødvendigvis repræsentative for landet som helhed. Da der generelt er meget store kommunale variationer i kommunernes brug af tilbud i andre kommuner giver den ikke-komplette kommunedækning anledning til usikkerhed. Eksempelvis vil billedet formentligt ændre sig, hvis Københavns Kommune indgik.

I analysen er der afgrænset til modtagere af de tre typer af botilbud pr. 1. januar 2019. Herudover er der afgrænset til personer på 18 år og derover, der er i Danmarks Statistiks befolkningsregister 1. januar 2019. Enkelte personer er i data registreret med flere typer af botilbud eller flere typer af virksomhedsformer pr. 1. januar 2019. For disse personer beholdes registreringen med den største varighed i 2019 og dernæst det ophold, med den største udgift, hvis længden er den samme. Endeligt er der enkelte borgere, der er registreret som modtagere af kommunens eget tilbud med bopæl i en anden kommune eller som modtagere af en anden kommunes tilbud med bopæl inden for kommunen. Disse personer er udeladt af analysen bl.a. af diskretionshensyn, da der er tale om små grupper. Det samlede antal unikke personer i analysen er 4.107 personer.

Der kan ikke sættes lighedstegn mellem, at borgeren har adresse i betalingskommunen, og at borgeren har ophold i et botilbud som betalingskommunen selv er driftsherre for. Det skyldes hovedsageligt, at borgeren eksempelvis kan have ophold på et privat eller regionalt tilbud, der ligger inden for kommunens geografiske område. Se også afsnittet nedenfor om botilbuddenes virksomhedsformer.

Brug af botilbud uden for kommunen

Blandt de 16 kommuner i analysen er det samlet 46 pct. af borgerne i botilbud, der er bosat uden for betalingskommunen 1. januar 2019.

Andelen bosat uden for kommunen er højest for borgere med ophold i længerevarende botilbud og midlertidige botilbud, hvor hhv. 68 pct. og 61 pct. er bosat uden for betalingskommunen. For borgere i botilbudslignende tilbud er det 32 pct., der er bosat uden for betalingskommunen, jf. tabel 1.

Resultaterne på baggrund af de 16 kommuner stemmer i store træk godt overens med de tilsvarende resultater, der kan opgøres på baggrund af Danmarks Statistiks register Handicap og udsatte (voksne), hvor der indgår 57 kommuner. Niveaue for brugen af botilbud uden for kommunen er lidt højere blandt de 16 kommuner. Mens det samlet set er 46 pct. af borgerne i de 16 kommuner, der har ophold uden for kommunen, er det 39 pct. blandt de 57 kommuner i Danmarks Statistiks registerdata. I begge opgørelser ses den samme tendens til, at andelen bosat uden for handlekommunen er højst for de længerevarende og midlertidige botilbud efter serviceloven og lavest for borgere, der modtager botilbudslignende tilbud, jf. tabel 1.

Tabel 1**Borgere med ophold i botilbud i alt og med bopæl uden for kommunen, 1. januar 2019**

		Midlertidige ophold	Længereva- rende ophold	Botilbudslig- nende tilbud	Botilbud i alt
		----- Antal personer -----			
16 kommuner i analysen	Personer i botilbud	1.069	705	2.333	4.107
	- Heraf bosat uden for kommunen	648	480	756	1.884
		----- Pct. -----			
	Andel bosat uden for kommunen	61	68	32	46
		----- Pct. -----			
Danmarks Sta- tistik data (57 kommuner)	Andel bosat uden for kommunen (2018)	53	58	25	39

Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 og 2 for datakilde og opgørelsesmetode. Opgørelsen for Danmarks Statistiks data (57 kommuner) er baseret på Velfærdspolitisk Analyse nr. 26 "Kommunernes brug af botilbud i andre kommuner" (september 2020). Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud (omfattet af § 4, stk. 1, nr. 3, i lov om socialtilsyn), fx botilbud efter ABL § 105/115. Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Forskellene kan skyldes kommunale variationer i den forstand, at de 16 kommuner i projektet kan have et lidt anderledes tilbudslandskab inden for kommunegrænserne end de 57 kommuner i Danmarks Statistiks registerdata. Herudover kan det have betydning, at data i projektet er opgjort af betalingskommunen pr. 1 januar 2019, mens det i registerdata er opgjort af handlekommunen 1. januar 2018.

Individuelle enhedsudgifter

Der er i analysen opgjort individuelle enhedsudgifter for borgerne på botilbud. Den individuelle enhedsudgift er et beregnet udtryk for, hvor meget indsatsen til borgeren ville koste, hvis

borgeren modtog botilbuddet hele året. Boks 3 uddyber opgørelsen af de individuelle enhedsudgifter.

Boks 3

Opgørelse af individuelle enhedsudgifter og forbehold

En individuel enhedsudgift er et udtryk for, hvad botilbuddet til den enkelte borger ville koste, hvis opholdet varer et år. Den individuelle enhedsudgift er beregnet som årsudgiften for kommunen divideret med andelen af året som indsatsen er aktiv for den enkelte person. Hvis opholdet varer hele året er enhedsudgiften den samme som kommunens årsudgift.

De individuelle enhedsudgifter skal tages med visse forbehold, da der er tale om en beregnet størrelse. Eksempelvis kan den beregnede individuelle enhedsudgift blive meget høj, hvis kommunen giver borgeren en dyr, men kortvarig indsats. Hertil kommer, at kommunesammenligninger skal foretages med varsomhed, da der kan være registreringsmæssige forskelle mellem kommunerne. Eksempelvis kan der være forskelle mellem kommunerne i opgørelsen af borgerens egenbetaling for ophold i botilbud efter serviceloven.

Den gennemsnitlige egenbetaling for borgerne er i projektet i størrelsesorden omkring 30-50.000 kr. pr. år på tværs af kommunerne for borgerne med ophold i midlertidige og længerevarende botilbud. Oplysningerne om egenbetaling er dog ikke fuldstændige, og der er i nogle tilfælde usikkerhed om egenbetalingen er fratrukket kommunens udgift. For botilbudslignende tilbud opgøres ikke en tilsvarende egenbetaling, da borgeren ikke er omfattet af reglerne om egenbetaling for ophold i botilbud efter serviceloven. For borgere med ophold i botilbudslignende tilbud vil borgeren typisk betale en månedlig husleje.

Grundlaget for opgørelsen af de individuelle enhedsudgifter er for alle typer af botilbud i analysen kommunens samlede udgifter, hvor der ikke fratrukket den egenbetaling som kommunen måtte opkræve hos borgeren, da egenbetalingen ikke for nuværende kan opgøres fuldstændigt på individniveau.

Resultaterne skal tages med forbehold for, at udgifterne til de botilbudslignende tilbud og botilbuddene efter serviceloven ikke er fuldt sammenlignelige på grund af forskellene i rammerne for hhv. egenbetaling og betaling af husleje. Forskellen består i, at udgifterne er eksklusiv borgerens udgift til husleje for de botilbudslignende tilbud, men inklusiv borgerens evt. egenbetaling for botilbuddene efter serviceloven. Et groft skøn er, at kommunernes udgifter til midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven i gennemsnit er i størrelsesorden 30-50.000 kr. lavere end de individuelle enhedsudgifter udgifter opgjort i analysen, hvis man trækker egenbetalingen fra. Dette er dog en gennemsnitsbetragtning, der ikke nødvendigvis dækker alle de analyserede kombinationer i analysen.

Da de botilbudslignende tilbud i højere grad er kommunale og ligger i kommunen, har disse forskelle også betydning for de øvrige sammenligninger i analysen, herunder sammenligningen af borgerne bosat hhv. i og uden for kommunen. Når den gennemsnitlige individuelle udgift for borgerne bosat uden for kommunen typisk er højere, kan dele af denne forskel skyldes, at der relativt set er flere borgere med ophold i botilbud efter serviceloven uden for kommunen end blandt borgerne bosat i kommunen.

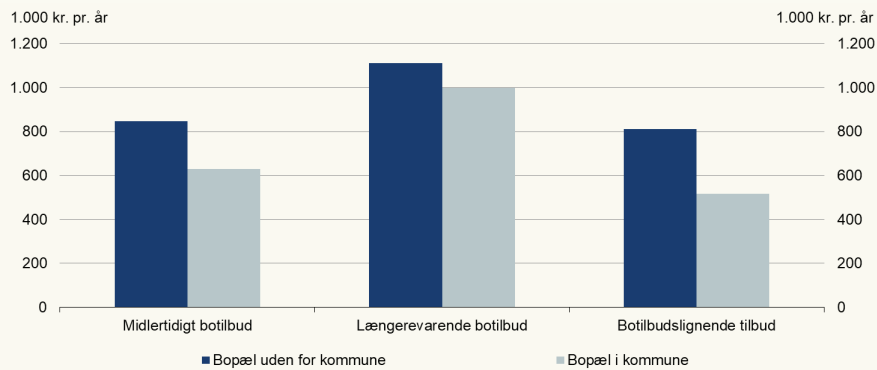
Det skal endeligt bemærkes, at der kan være usikkerheder forbundet med kommunernes registrering af udgifter. Eventuelle forskelle i kommunernes registreringspraksis vil give anledning til usikkerheder i opgørelsen af de individuelle enhedsudgifter på tværs af kommuner, botilbudstyper og virksomhedsformer. Eksempelvis vil det give anledning til usikkerhed, hvis dele af en bestemt type udgift ikke er medtaget for nogle virksomhedsformer, mens de indgår for andre. Det har dog været ambitionen i projektet at indsamle og op-

gøre sammenlignelige udgiftsdata for kommunerne. De deltagende kommuner har således tilstræbt at opgøre alle udgifter ensartet med henblik på kommunale sammenligninger på tværs af ydelser og virksomhedsformer. Det er eksempelvis eksplicit nævnt i indberetningskravene i projektet, at udgifter til overhead skal inkluderes. Det ligger dog uden for projektets og denne analyses formål at foretage en egentlig afdækning af, hvorvidt dette er tilfældet i praksis.

For alle tre typer af botilbud i analysen er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift størst for borgere bosat uden for betalingskommunen. Forskellen mellem borgere hhv. i og uden for kommunen er mindst for de længerevarende botilbud og størst for de botilbudslignende tilbud. Den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift for borgere med ophold i længerevarende botilbud er omkring 1.110.000 kr. pr. år for borgere bosat uden for kommunen og 1.000.000 kr. for borgere bosat i kommunen. For botilbudslignende tilbud er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift 810.000 kr. pr. år for borgere bosat uden for kommunen og 520.000 kr. pr. år for borgere bosat i kommunen, jf. figur 1.

Figur 1

Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere bosat i og uden for betalingskommune efter type af botilbud, 1. januar 2019

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Man ser samme tendens, hvis man i stedet for den gennemsnitlige udgift ser på medianudgiften. Medianudgiften er den "midterste" udgift blandt de 16 kommuner. For alle tre typer af botilbud er medianudgiften højere for personer bosat uden for kommunen. Forskellen i medianudgift er størst for de botilbudslignende tilbud. Medianudgiften for botilbudslignende tilbud er 740.000 kr. pr. år for borgere bosat uden for kommunen, mens den er 440.000 kr. pr. år for borgere bosat i kommunen, jf. tabel 2.

Tabel 2**Median og spredning for individuelle enhedsudgifter for borgere bosat i og uden for betalingskommune efter type af botilbud, 1. januar 2019**

	Midlertidigt botilbud		Længerevarende botilbud		Botilbudslignende tilbud	
	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
	----- 1.000 kr. pr. år -----					
25 pct. kvartil	560	400	760	650	510	260
Median	710	630	940	820	740	440
75 pct. kvartil	950	760	1.220	1.030	980	670
	----- Antal personer -----					
Antal personer	648	421	480	225	756	1.577

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr.

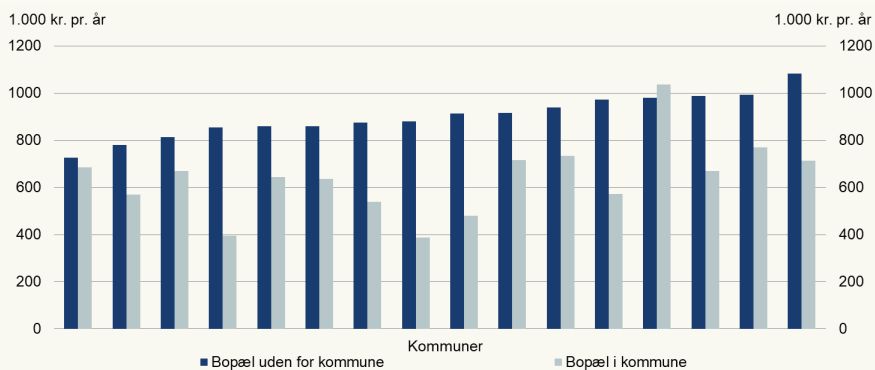
Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Der er forskel i den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift mellem borgerne bosat i og uden for handlekommunen i 15 ud af de 16 kommuner, der deltager i projektet. I den ene kommune, hvor den gennemsnitlige udgift er lidt højere for borgerne bosat i kommunen er antallet af borgere i kommunen lavt.

I de resterende 15 kommuner er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift størst for borgere bosat uden for kommunen, når man ser på tværs af de tre typer af botilbud, jf. figur 2.

Figur 2

Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for botilbud samlet for borgere bosat i og uden for betalingskommune efter kommune, 1. januar 2019

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Forskellene i de individuelle enhedsudgifter mellem borgerne bosat i og uden for kommunen er formentlig et udtryk for, at borgerne bosat uden for kommunen gennemsnitligt set har et større eller mere kompliceret støttebehov, der gør det nødvendigt at modtage et mere udgiftstungt tilbud, der ikke nødvendigvis er beliggende i kommunen selv.

Det er ikke muligt at opgøre disse målgruppeforskelle fuldt ud, da det vedrører forhold, der ikke findes dækkende data om, herunder forhold vedrørende borgerens funktionsevne, behov for støtte og pleje, døgndækning mv.

Herudover er der store kommunale forskelle i tilgængeligheden af botilbud i kommunerne i forlængelse af, at det kan være meget varierende, hvor mange botilbud, der ligger inden for kommunens geografiske område. Der kan være eksempelvis historiske og andre årsager til, at nogle kommuner har flere botilbudspladser beliggende inden for kommunegrænsen, eksempelvis tidligere amtslige tilbud. Se også Velfærdspolitisk Analyse nr. 26 "Kommunernes brug af botilbud i andre kommuner" (september 2020), hvor sammenhængen mellem udbudet af botilbudspladser inden for kommunegrænsen og kommunernes brug af botilbud i og uden for kommunen er undersøgt.

I den resterende del af analysen undersøges borgernes alder, diagnoseprofil og botilbuddets virksomhedsform og hvordan dette hænger sammen med udgifterne til opholdet og kommunernes brug af botilbud uden for kommunen

Virksomhedsform for botilbuddet

I dette afsnit inddrages oplysninger om botilbuddets virksomhedsform. Der skelnes mellem fire typer af virksomhedsformer for botilbuddet:

- Egen leverandør (betalingskommunens eget tilbud)
- Anden kommunal leverandør
- Regional leverandør
- Privat leverandør

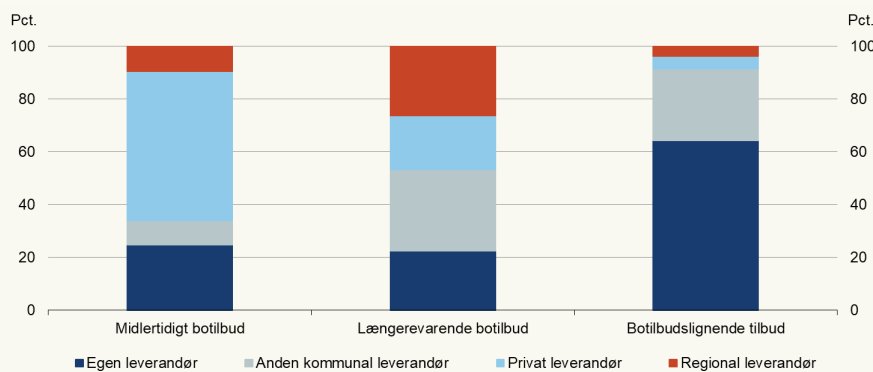
Der er en tendens til, at borgere, der modtager botilbudslignende tilbud primært har ophold på kommunens egne tilbud (64 pct. af borgerne) eller sekundært en anden kommunes tilbud (27 pct.), jf. figur 8 nedenfor. De botilbudslignende tilbud er således i høj grad kommunale tilbud og hovedparten af borgerne har ophold på kommunens egne tilbud. Disse resultater stemmer overens med, at andelen med bopæl uden for kommunen er lavest for de botilbudslignende tilbud, jf. tabel 1 ovenfor.

Blandt de midlertidige botilbud er der en overvægt af borgere med ophold på private tilbud (57 pct.) og en relativt set mindre brug af egne tilbud (25 pct.). De resterende borgere med midlertidige ophold bor enten på et midlertidigt botilbud drevet af en anden kommune (9 pct.) eller på et regionalt midlertidigt botilbud (10 pct.).

For de længerevarende botilbud er der en mere ligelig brug af hhv. egne, andre kommunale, regionale og private tilbud. For de længerevarende botilbud har 22 pct. ophold på kommunens eget tilbud, 31 pct. på en anden kommunes tilbud, 20 pct. på et privat tilbud og 26 pct. på et regionalt tilbud. Det er også blandt de længerevarende botilbud, at brugen af de regionale tilbud relativt set er størst, jf. figur 3.

Figur 3

Borgere på botilbud efter type af botilbud og virksomhedsform, 1. januar 2019

Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Disse mønstre i hvordan borgerne i de 16 kommuner fordeler sig efter virksomhedsformer stemmer overordnet set godt overens med fordelingen af tilbudspladser på landsplan, selvom der dog også er forskelle. Se boks 4 for yderligere.

Boks 4

Virksomhedsformer for specialiserede sociale tilbud på landsplan

Social- og Ældreministeriet har i Velfærdspolitisk Analyse nr. 24 "Størrelse og virksomhedsformer for specialiserede sociale tilbud" (september 2020) kortlagt virksomhedsformerne for sociale tilbud.

Sammenligningen mellem denne analyse og fordelingen af tilbud på landsplan skal tages med forbehold. For det første er analysen her baseret på data fra 16 kommuner. For det andet handler analysen her om fordelingen af borgere og ikke fordelingen af tilbud og pladser. En sammenligning med antal pladser på landsplan kan dog give en indikation på, hvorvidt det overordnede billede er genkendeligt.

På landsplan er 89 pct. af alle pladser på botilbudslignende tilbud kommunale, mens det her drejer sig om, at 91 pct. af borgerne på botilbudslignende tilbud enten har ophold på kommunens egne eller en anden kommunes tilbud. Det tyder på et ensartet mønster.

For de midlertidige botilbud er 59 pct. af pladserne på landsplan enten private herunder fonde, selvejende mv. og 35 pct. er kommunale. De tilsvarende tal for, hvordan borgerne fordeler sig i analysen er hhv. 57 pct. og 25 pct.

For de længerevarende botilbud er der enkelte forskelle mellem fordelingen af pladser på landsplan og borgerne i de 16 kommuner. Blandt de længerevarende botilbud på landsplan er 51 pct. af pladserne kommunale, 29 pct. private eller fonde, selvejende mv. og 20 pct. regionale. Baseret på data om borgernes ophold på botilbud fra de 16 kommuner er de tilsvarende tal hhv. 53 pct. med et kommunalt tilbud, 20 pct. med et privat tilbud og 26 pct. med et regionalt tilbud.

Forskellene kan ses i lyset af, at der kan være en række historiske og andre årsager til, at nogle kommuner eksempelvis har flere private eller regionale tilbud beliggende enten i kommunen eller i en nabokommune, hvilket kan give kommunale variationer.

De gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter varierer på en række sammensatte måder med henholdsvis tilbuddets virksomhedsform, og hvorvidt der er tale om en borger bosat i eller uden for kommunen afhængigt af hvilken type botilbud, der er tale om.

I nogle kombinationer af virksomhedsform og bopæl er der få borgere og resultaterne skal derfor tolkes med varsomhed. Der optræder pr. definition ingen borgere i kombinationen kommunen som leverandør og bopæl uden for kommunen og heller ingen borgere med anden kommunal leverandør med bopæl i kommunen, jf. også boks 2.

For de midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 er der en tendens til, at den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er lavest for borgere, der modtager kommunens egne tilbud. Den individuelle enhedsudgift er i gennemsnit højest for borgere, der modtager regionale midlertidige tilbud beliggende uden for kommunegrænsen. Blandt den store gruppe af borgere, der modtager private midlertidige tilbud ser man også, at den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er højest for borgere bosat uden for kommunegrænsen, jf. tabel 3 nedenfor.

Tabel 3**Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere på midlertidige botilbud (§ 107) efter virksomhedsform og bopæl, 1. januar 2019**

	Gennemsnitlig individuel enhedsudgift		Antal personer	
	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
	----- 1.000 kr. pr. år -----		----- Personer -----	
Egen leverandør	-	600	-	265
Anden kommunal leverandør	840	-	97	-
Privat leverandør	790	650	463	141
Regional leverandør	1.150	900	88	15

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr. Der optræder pr. definition ingen borgere med egen leverandør og bopæl uden for kommunen og heller ingen borgere med anden kommunal leverandør med bopæl i kommunen, jf. boks 2.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Mønstrene for længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 er anderledes. For de længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 er der ikke nogen tendens til, at borgerne på kommunens egne tilbud har den laveste gennemsnitlige individuelle enhedsudgift. Den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift for borgerne på kommunens egne tilbud er stort set den samme som for borgere på andre kommuners tilbud.

Som for de midlertidige tilbud ser man, at den højeste gennemsnitlige individuelle enhedsudgift findes blandt borgere, der modtager regionale længerevarende botilbud og som er bosat uden for kommunegrænsen, jf. tabel 4 nedenfor.

Tabel 4**Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere på længerevarende botilbud (§ 108) efter virksomhedsform og bopæl, 1. januar 2019**

	Gennemsnitlig individuel enhedsudgift		Antal personer	
	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
	----- 1.000 kr. pr. år -----		----- Personer -----	
Egen leverandør	-	1.020	-	158
Anden kommunal leverandør	1.030	-	217	-
Privat leverandør	990	890	100	44
Regional leverandør	1.300	1.100	163	23

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr. Der optræder pr. definition ingen borgere med egen leverandør og bopæl uden for kommunen og heller ingen borgere med anden kommunal leverandør med bopæl i kommunen, jf. boks 2.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Resultaterne i tabel 4 ser lidt anderledes ud, hvis man i stedet for gennemsnit ser på medianen. Eksempelvis er median af de individuelle enhedsudgifter for borgere på længerevarende botilbud bosat i kommunen i 780.000 kr., hvilket er lavere end medianudgiften for de andre kombinationer af virksomhedsform og bopæl for borgere på længerevarende botilbud.

De botilbudslignende tilbud er hovedsageligt enten kommunens egne tilbud eller andre kommuners tilbud. For borgerne på kommunens egne botilbudslignende tilbud er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift 520.000 kr. pr. år for borgerne bosat i kommunen. Gennemsnittet for borgere bosat uden for kommunen på andre kommuners botilbudslignende tilbud er 800.000 kr. pr. år, jf. tabel 5.

Tabel 5
Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere på botilbudslignende botilbud efter virksomhedsform og bopæl, 1. januar 2019

	Gennemsnitlig individuel enhedsudgift		Antal personer	
	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
	----- 1.000 kr. pr. år -----		----- Personer -----	
Egen leverandør	-	520	-	1.501
Anden kommunal leverandør	800	-	630	-
Privat leverandør	680	320	58	53
Regional leverandør	1.020	850	68	23

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Botilbudslignede tilbud omfatter socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr. Der optræder pr. definition ingen borgere med egen leverandør og bopæl uden for kommunen og heller ingen borgere med anden kommunal leverandør med bopæl i kommunen, jf. boks 2.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Alder, botilbud og individuelle enhedsudgifter

Borgerne med ophold i midlertidige botilbud er væsentligt yngre end borgerne med ophold i længerevarende botilbud og botilbudslignende tilbud. Aldersprofilen for borgerne på længerevarende botilbud og botilbudslignede tilbud ligner i høj grad hinanden. Disse mønstre ser man både for borgerne bosat i og uden for kommunen.

For borgere med ophold på midlertidige botilbud med ophold hhv. uden for og i kommunen er 64 pct. og 69 pct. 18-29 år. De tilsvarende tal for borgerne i længerevarende botilbud er hhv. 14 pct. og 29 pct. For borgerne på botilbudslignende tilbud er tallene hhv. 14 pct. og 24 pct., jf. figur 4.

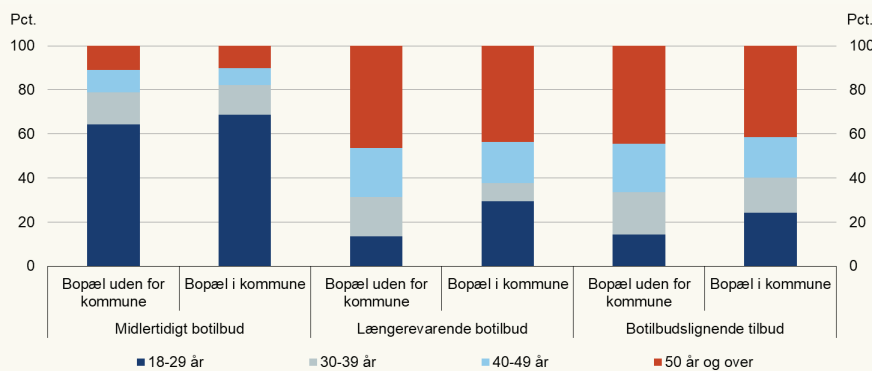
Omvendt er der flere i de lidt ældre aldersgrupper blandt borgerne på længerevarende botilbud og botilbudslignende tilbud end blandt beboerne på midlertidige botilbud. Disse aldersforskelle mellem botilbudstyperne skal bl.a. ses i lyset af, at de midlertidige botilbud kan bruges til at støtte, rehabilitere og vurdere støttebehovene hos yngre voksne. Hvis borgeren har et varigt behov for et botilbud, kan borgeren visiteres til et længerevarende botilbud enten efter servicelovens § 108 eller et botilbudslignende tilbud efter fx almenboligloven. Her kan borgeren have et ophold i en betydeligt længere årrække.

For alle tre typer af botilbud, er der generelt kun få forskelle i aldersfordelingen mellem borgerne bosat i og uden for handlekommunen. Der er dog en tendens til, at andelen af 18-29-

årige er størst blandt dem, der er bosat inden for kommunen. Eksempelvis er 24 pct. af borgerne på botilbudslignende tilbud bosat i kommunen 18-29 årige, mens det gælder 14 pct. for borgerne bosat uden for handlekommunen.

Figur 4

Alder for borgere på botilbud bosat i og uden for betalingskommune, 1. januar 2019

Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

For alle kombinationer af botilbudstype og aldersgrupper i analysen er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift højere for borgerne bosat uden for kommunen. Eksempelvis er den individuelle enhedsudgift for 18-29-årige modtagere af midlertidige botilbud 850.000 kr. pr. år for borgerne bosat uden for kommunen og 630.000 kr. pr. år for borgerne bosat i kommunen, jf. tabel. 6.

Tabel 6**Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere bosat i og uden for betalingskommune efter type af botilbud og alder, 1. januar 2019**

		Gennemsnitlig individuel enhedsudgift		Antal personer	
		Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
		----- 1.000 kr. pr. år -----		----- Personer -----	
Midlertidigt botilbud	18-29 år	850	630	416	289
	30-39 år	830	620	95	57
	40-49 år	990	680	66	32
	50 år og over	710	600	71	43
Længerevarende botilbud	18-29 år	1.600	1.310	65	66
	30-39 år	1.150	820	86	19
	40-49 år	1.090	950	106	42
	50 år og over	960	840	223	98
Botilbudslignende tilbud	18-29 år	990	570	108	381
	30-39 år	850	480	146	251
	40-49 år	790	490	165	290
	50 år og over	740	510	337	655

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

For de længerevarende botilbud og de botilbudslignende tilbud er der en tendens til, at den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er højest for de yngste borgere bosat uden for kommunen, jf. tabel 6 ovenfor. Man skal dog tolke resultaterne i den enkelte kombination af botilbudstype og aldersgruppe med varsomhed, da antallet af personer i nogle grupper er lavt.

Diagnoser og individuelle enhedsudgifter

I dette afsnit inddrages udvalgte diagnoser fra borgernes kontakt med sygehuse for at beskrive borgerne på botilbud.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der ikke er en entydig kobling mellem en diagnose og borgerens konkrete funktionsnedsættelse. At borgeren på et tidspunkt har fået stillet en diagnose, kan ikke kobles direkte til, at borgeren har en funktionsnedsættelse, der betyder, at

det er nødvendigt for vedkommende at modtage hjælp og støtte. Det er altid en konkret og individuel vurdering af borgerens samlede funktionsevne, der er udgangspunktet for, at borgeren visiteres til en indsats efter serviceloven og aldrig en diagnose i sig selv.

Opgørelserne i analysen er baseret på diagnoser fra hospitaler. Der indgår ikke kontakter til og behandling hos egen læge og privatpraktiserende speciallæge, samt brug af lægemidler i opgørelsen over diagnoser. Derfor kan forekomsten af nogle af diagnoserne være undervurderet. På trods af disse forbehold kan diagnoserne dog give et indblik i nogle af de forskelle, der er blandt voksne med ophold på botilbud.

I boks 5 fremgår de udvalgte diagnoser, der indgår i analysen samt hvordan de er opgjort.

Boks 5

Diagnoser i analysen

Diagnoser der kan være forbundet med et handicap omfatter i analysen:

- ADHD
- Autismespektrum
- Cerebral parese (spastisk lammelse)
- Downs syndrom
- Epilepsi
- Erhvervet hjerneskade
- Udviklingshæmning (mental retardering)

Listen er ikke udtømmende for funktionsnedsættelser generelt, idet der findes mange andre diagnoser, der kan være forbundet med en funktionsnedsættelse. Diagnosegrupperne baserer sig på indlæggelser, ambulante besøg og skadestuekontakter på sygehuse i perioden 1995-2018.

Diagnoser der kan være forbundet med psykiske vanskeligheder:

- Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser forårsaget af brug af alkohol el. stoffer mv.
- Skizofreni mv.
- Depression og angst mv.
- Personlighedsforstyrrelser og spiseforstyrrelser mv.

Diagnoser, der kan være forbundet med psykiske vanskeligheder, baseres på kontakter til den regionale sygehuspsykiatri over perioden 2014-2018.

I analysen benyttes samme inddeling af psykiatriske diagnoser, som blev anvendt i forbindelse med afrapporteringen fra styringsgennemgangen af psykiatrien (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018). De benyttede psykiatriske diagnosegrupper følger strukturen i den internationale klassifikation af sygdomme (ICD-10). De benyttede navnene er udelukkende eksempler på diagnoser, der indgår. Eksempelvis indeholder diagnosegruppen "spiseforstyrrelser mv." også "ikke-organiske søvnforstyrrelser". Fortolkningen af resultaterne skal tages med disse forbehold. Se Socialpolitisk Redegørelse 2020 for dokumentation af diagnosekoderne. I analysen er en række af diagnosegrupperne ovenfor slået sammen af hensyn til et opnå et tilstrækkeligt robust datagrundlag.

I det nedenstående gives først en beskrivelse af borgerne separat efter hver type af botilbud. Dernæst ses der på forskelle mellem borgerne bosat i og uden for kommunen på tværs af de tre typer af botilbud.

I størrelsesordenen 79-86 pct. af borgerne på botilbud har én eller flere af de udvalgte diagnoser, der indgår i analysen. Det gælder for alle tre typer af botilbud. Der er imidlertid en række forskelle i diagnoseprofilen mellem borgere på midlertidige botilbud på den ene side og borgere på længerevarende botilbud og botilbudslignende tilbud på den anden side.

Andelen med en diagnose for ADHD, autismespektrum, psykiske lidelser pga. alkohol eller stoffer mv., depression og angst mv. samt personligheds- og spiseforstyrrelser mv. er højere blandt borgerne på midlertidige botilbud end blandt borgerne på længerevarende botilbud og botilbudslignende tilbud.

Omvendt er andelen med en diagnose for cerebral parese, udviklingshæmning (inkl. Downs syndrom), epilepsi og erhvervet hjerneskade højere blandt borgere med ophold i længerevarende botilbud og botilbudslignende tilbud. Disse forskelle kan blandt andet ses i lyset af, at eksempelvis cerebral parese, Downs syndrom og udviklingshæmning er varige lidelser.

Forskellene mellem botilbudstyperne er dog ikke entydige. Eksempelvis er andelen med skizofreni stort set den samme på midlertidige og længerevarende botilbud og væsentligt højere end blandt borgerne på de botilbudslignende tilbud. Og der er også en betydelig andel (28 pct.) af borgerne på midlertidige botilbud, der har udviklingshæmning selvom andelen er lavere end for de to andre typer af botilbud, jf. tabel 7.

Tabel 7**Diagnosegrupper blandt borgere på botilbud efter type af botilbud, 1. januar 2019**

	Midlertidigt botilbud	Længerevarende botilbud	Botilbudslignende tilbud
	-----Pct.-----		
ADHD	23	7	5
Autismespektrum	28	15	13
Cerebral parese	4	9	10
Udviklingshæmning (inkl. Downs syndrom)	28	51	45
Epilepsi	12	25	27
Erhvervet hjerneskade	8	12	12
Psykiske lidelse pga. alkohol eller stoffer mv.	17	11	5
Skizofreni mv.	28	26	15
Depression og angst mv.	30	9	10
Personligheds- og spiseforstyrrelser mv.	14	3	2
I alt med diagnose	86	86	79
Antal personer	1.069	705	2.333

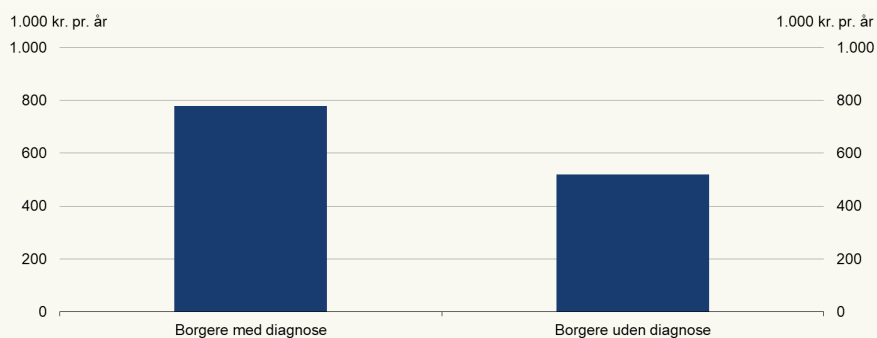
Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Se boks 5 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Den samme borger kan være registreret med flere diagnoser og summen af andelen i rækkerne kan derfor være større end andelen i alt med diagnose.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Den individuelle enhedsudgift er større for personer, der har én eller flere af de udvalgte diagnoser, der indgår i analysen. Den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift for gruppen med diagnose er 780.00 kr. pr. år, mens den er 520.000 kr. pr. år for gruppen uden en af de udvalgte diagnoser, jf. figur 5.

Figur 5

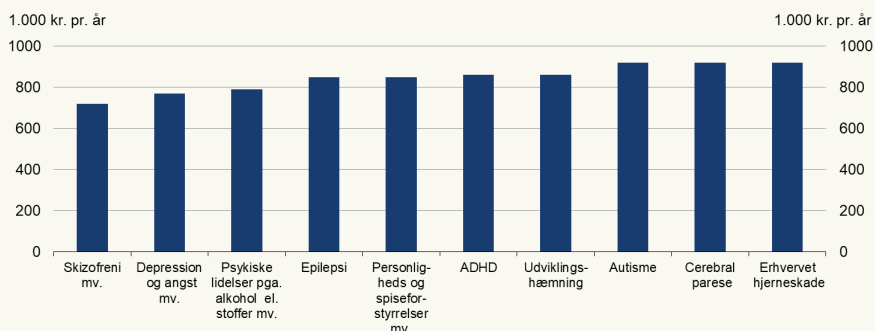
Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere på botilbud efter diagnose, 1. januar 2019

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Se boks 5 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr.
Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Der er forskelle i den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift mellem diagnosegrupperne. Der er en tendens til, at den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er størst for personer med diagnoser for erhvervet hjerneskade, cerebral parese og autisme, hvor den gennemsnitlige enhedsudgift er omkring 920.000 kr. Den individuelle enhedsudgift er lavest for personer med skizofreni og depression og angst mv., hvor den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er hhv. 720.000 og 770.000 kr. pr. år, jf. figur 6.

Da analysen er baseret på data fra 16 kommuner er det vanskeligt at opdele efter forskellige kombinationer af diagnoser samtidigt, da datagrundlaget er begrænset. Den samme person vil indgå i forskellige diagnosegrupper i analysen, hvis personen har flere af diagnoserne.

Figur 6**Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere på botilbud efter diagnose, 1. januar 2019**

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Se boks 4 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

I næste afsnit ses på diagnosefordelingen opdelt efter om borgerne har bopæl i eller uden for betalingskommunen.

Diagnoser, udgifter og botilbud

Der er mindre forskelle i diagnosefordelingen blandt borgere bosat hhv. i og uden for betalingskommunen. Samlet set er det ca. 85 pct. af borgerne på botilbud bosat uden for kommunen, der har én eller flere af de udvalgte diagnoser i analysen. Det tilsvarende tal for borgere med bopæl i kommunen er 80 pct.

Blandt borgerne bosat uden for kommunen er andelen med bl.a. ADHD, autisme og udviklingshæmning lidt større end blandt borgerne bosat i kommunen. Eksempelvis er andelen med autisme 20 pct. blandt borgerne bosat uden for kommunen, mens den er 15 pct. blandt borgerne bosat i kommune, jf. tabel 5 nedenfor.

For ingen af diagnosegrupperne er det dog således, at diagnosegruppen udelukkende forekommer blandt borgerne bosat hhv. uden for eller i kommunen. Der er ikke indikationer på, at brugen af botilbud hhv. i og uden for kommunegrænsen følger bestemte diagnosegrupper. Snarere ser fordelingen af diagnoser ud til at være nogenlunde ens, på trods af enkelte forskelle, jf. tabel 5.

Tabel 8
Diagnosegrupper blandt borgere på botilbud efter bopæl, 1. januar 2019

	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
	----- Pct. -----	
ADHD	12	8
Autismespektrum	20	15
Cerebral parese	9	8
Udviklingshæmning	45	38
Epilepsi	24	22
Erhvervet hjerneskade	12	10
Psykiske lidelse pga. alkohol eller stoffer mv.	11	8
Skizofreni mv.	21	19
Depression og angst mv.	16	15
Personligheds- og spiseforstyr- relser mv.	7	4
I alt med diagnose	85	80
Alle	100	100
Antal personer	1.884	2.223

Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Midlertidigt ophold omfatter servicelovens § 107. Længerevarende tilbud omfatter servicelovens § 108. Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud omfatter støtte efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Se boks 5 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Den samme borger kan være registreret med flere diagnoser og summen af andelen i rækkerne kan derfor være større end andelen i alt med diagnose.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

Der er en betydelig forskel i den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift mellem personerne bosat i kommunen og personer bosat uden for kommunen inden for den samme diagnosegruppe.

Den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift er størst for personer bosat uden for kommunegrænsen for samtlige diagnosegrupper i analysen. Eksempelvis er den 1.030.000 kr. pr. år for borgere med ADHD bosat uden for kommunen, mens den er 650.000 kr. pr. år for borgere med ADHD bosat i kommunen. For personer med skizofreni mv. er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift 910.000 kr. pr. år for borgere bosat uden for kommunen, mens den er 540.000 kr. for borgerne bosat i kommunen med samme diagnosegruppe, jf. tabel 9.

Tabel 9**Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere bosat i og uden for betalingskommune efter diagnosegruppe, 1. januar 2019**

	Gennemsnitlig individuel enhedsudgift		Antal personer	
	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune	Bopæl uden for kommune	Bopæl i kommune
	----- 1.000 kr. pr. år -----		----- Personer -----	
ADHD	1.030	650	226	188
Autismespektrum	1.060	750	385	336
Cerebral parese	990	850	173	181
Udviklingshæmning	1.020	700	855	846
Epilepsi	960	750	446	482
Erhvervet hjerneskade	1.090	750	222	227
Psykiske lidelse pga. alkohol eller stoffer mv.	990	530	215	170
Skizofreni mv.	910	540	401	427
Depression og angst mv.	960	590	293	325
Personligheds- og spiseforstyrrelser mv.	1.030	600	131	94

Anm.: Årets priser (2019). 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Botilbud omfatter midlertidigt ophold efter servicelovens § 107, længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud. Se boks 5 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Der er afrundet til nærmeste hele 10.000 kr.

Kilde: Social- og Ældreministeriets koblingsprojekt, Danmarks Statistiks registerdata og egne beregninger.

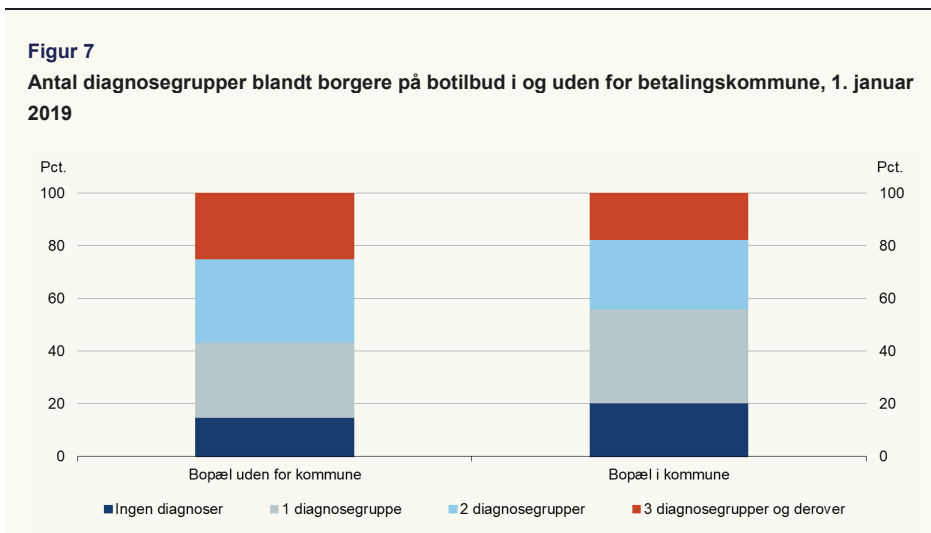
Resultaterne tyder på, at der inden for de enkelte diagnosegrupper er en stor heterogenitet. Dette ligger i forlængelse af, at to personer med den samme diagnose kan have behov for vidt forskellige indsatser, da borgernes funktionsevne og situation kan være påvirket i et meget varierende omfang.

Det kan ikke udelukkes, at borgerne på botilbud med bopæl uden for kommunen har flere diagnoser eller bestemte kombinationer af diagnoser, der kan være med til at forklare forskellene i de individuelle enhedsudgifter mellem borgerne bosat uden for og i kommunen.

Der er i analysen forsøgt en grovkornet tilnærmelse af dette spørgsmål ved at se på, hvor mange diagnosegrupper borgerne optræder i. Det skal understreges, at en sådan opgørelse skal tages med væsentlige forbehold og at den vil være meget følsom over for, hvordan diagnosegrupperne er kategoriseret og optalt. I opgørelsen nedenfor tages der udgangspunkt i inddelingen af diagnosegrupper vist i bl.a. tabel 9 ovenfor. Det er optalt, hvor mange af disse grupper, borgeren optræder i.

Tendenser i kommunernes brug af botilbud i andre kommuner

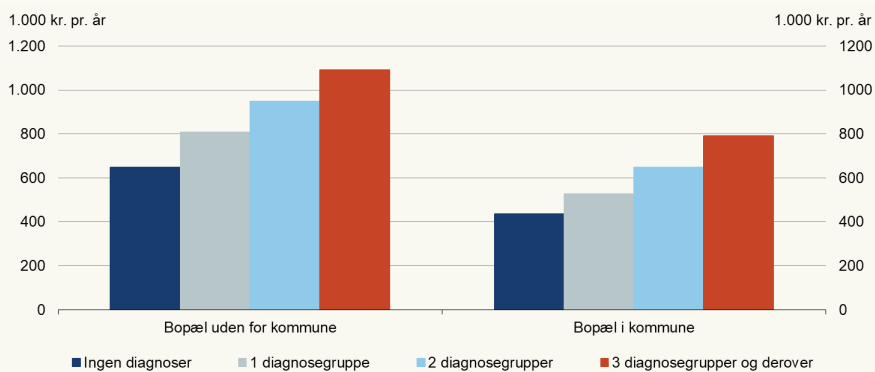
Der er en tendens til, at borgerne bosat uden for kommunen optræder i lidt flere diagnosegrupper end borgerne bosat i kommunen. Tendensen er dog ikke meget markant, jf. figur 7.

Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Se boks 5 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Opgørelsen af antal diagnosegrupper skal tages med væsentlige forbehold. Botilbud omfatter midlertidigt ophold efter servicelovens § 107, længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata.

Der er en sammenhæng mellem den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift og antallet af diagnosegrupper. Jo flere diagnosegrupper borgeren optræder i, jo højere er den gennemsnitlige individuelle enhedsudgift til botilbuddet. Dette ser man både blandt borgere bosat uden for og i kommunen, jf. figur 8.

Figur 8**Gennemsnitlige individuelle enhedsudgifter for borgere bosat i og uden for betalingskommune efter antal diagnosegrupper, 1. januar 2019**

Anm.: 18 år og derover i befolkningen 1. januar 2019. Baseret på indberetninger fra 16 kommuner til et Social- og Ældreministeriets samarbejdsprojekt om kobling af aktivitets- og udgiftsdata. Se boks 1 - 3 for yderligere om data og opgørelsesmetode. Se boks 5 for opgørelsen af diagnosegrupper og forbehold. Opgørelsen af antal diagnosegrupper skal tages med væsentlige forbehold. Botilbud omfatter midlertidigt ophold efter servicelovens § 107, længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud efter servicelovens § 85 i botilbudslignende tilbud.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata.

Resultaterne indikerer, at der formentligt er en sammenhæng mellem kompleksiteten af borgernes problematikker og hvor udgiftstung indsatsen til borgeren er.